

Χαιρετισμός του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Νίκου Αναστασιάδη στο 7ο Ενεργειακό Συμπόσιο

Είναι με ιδιαίτερη χαρά που αποδέχθηκα την πρόσκληση να παρευρεθώ και να χαιρετίσω το 7^ο Ενεργειακό Συμπόσιο που διοργανώνουν από κοινού το Ινστιτούτο Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης (IENE) και η Εταιρεία Financial Media Way, ευχαριστώντας, την ίδια στιγμή, για την ευκαιρία που μου δίδεται να αναφερθώ στην ενεργειακή στρατηγική της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Στην ομιλία μου κατά τη διάρκεια του περσινού Ενεργειακού Συμποσίου, είχα αναφέρει πως οι ενεργειακοί μας σχεδιασμοί βασίζονται στους ακόλουθους πυλώνες:

(i) Στην αξιοποίηση του υδρογονανθρακικού πλούτου στην Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ενός πλούτου που ανήκει σε όλους τους νόμιμους κατοίκους της Δημοκρατίας και αυτό θέλω να το υπερτονίσω για όσους το θέτουν εν αμφιβόλω.

(ii) Στην άρση της ενεργειακής απομόνωσης της Κυπριακής Δημοκρατίας, με την παράλληλη συμβολή στις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για εξεύρεση εναλλακτικών ενεργειακών πηγών και διαδρομών.

(iii) Στη στενή ενεργειακή συνεργασία με τις γείτονες χώρες που το επιθυμούν, με πλήρη σεβασμό του διεθνούς δικαίου και ειδικότερα της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας, προς όφελος της οικονομικο-επενδυτικής μας συνεργασίας και όχι μόνο.

Κάνοντας αρχή από τον πρώτο πυλώνα και την αξιοποίηση του φυσικού πλούτου, θα ήθελα να σημειώσω πως το 2019 ήταν ένα έτος με σημαντικές ανακαλύψεις και συγκεκριμένα στο τεμάχιο 10 από την κοινοπραξία ExxonMobil / Qatar Petroleum.

Την ίδια στιγμή, για το έτος 2020 προγραμματίζεται:

- Η ανόρυξη αριθμού νέων γεωτρήσεων από την κοινοπραξία ENI / Total.
- Επιβεβαιωτικές γεωτρήσεις από την ExxonMobil στο κοίτασμα «Γλαύκος» του τεμαχίου 10.

Πέραν τούτων, κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, υπήρξαν και άλλες εξελίξεις, εξίσου σημαντικές:

- Προχωρήσαμε στην υπογραφή Συμβολαίου Έρευνας και Αναλογικού Καταμερισμού Παραγωγής για το Τεμάχιο 7 με την κοινοπραξία Total / ENI, κάτι το οποίο αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου πακέτου συνεργασίας μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και των εν λόγω ευρωπαϊκών εταιρειών. Ως γνωστό υπήρξε και μια μεταβολή της εταιρικής συνεργασίας μεταξύ ENI και Total με τη συμμετοχή της Total εκεί που ήταν μόνο αδειοδοτημένη η ENI. Έτσι έχουμε ένα consortium εταιρειών για όλα τα τεμάχια που έχουν αδειοδοτηθεί

είτε προς την ENI καταρχήν, είτε προς την Total έτσι έχουμε μια νέα ισχυρότερη ακόμα κοινοπραξία.

- Όσον αφορά το κοίτασμα «Αφροδίτη», που ανακαλύφθηκε στο Τεμάχιο 12 της Κυπριακής ΑΟΖ τον Δεκέμβριο του 2011, η πρόσφατη υπογραφή του αναθεωρημένου Συμβολαίου Αναλογικού Καταμερισμού Παραγωγής και η έγκριση του Σχεδίου Ανάπτυξης και Παραγωγής του κοιτάσματος, οδήγησε στην παραχώρηση της πρώτης Άδειας Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων στην Κύπρο, διάρκειας 25 ετών.

Σχετικά με τους σχεδιασμούς που αφορούν την εσωτερική αγορά ενέργειας, θέλω να τονίσω ότι οι σχεδιασμοί του κράτους που αφορούν στο Ενεργειακό Κέντρο στην περιοχή του Βασιλικού βρίσκονται σε πλήρη εξέλιξη.

Προς την πιο πάνω κατεύθυνση, το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς, προχωρά στην υλοποίηση πρόσθετων σχεδιασμών του κράτους, όπως, μεταξύ άλλων:

- Τη μετακίνηση των εγκαταστάσεων πετρελαιοειδών και υγραερίου από το παραλιακό μέτωπο της Λάρνακας στο Βασιλικό.
- Την κατασκευή των λιμενικών εγκαταστάσεων και των απαραίτητων υποδομών για την εισαγωγή υδροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) στην Κύπρο για σκοπούς ηλεκτροπαραγωγής και όχι μόνο.
- Την κατασκευή Πυροσβεστικού Σταθμού στην περιοχή του Βασιλικού για προστασία.
- Την κατασκευή/αναβάθμιση του οδικού δικτύου στην περιοχή και την εκπόνηση διαφόρων μελετών που αφορούν το θαλάσσιο και χερσαίο περιβάλλον της περιοχής.

Όσον αφορά τον πυλώνα που αφορά την άρση της ενεργειακής απομόνωσης της Κυπριακής Δημοκρατίας, τη σταδιακή ισχυροποίηση των διευρωπαϊκών δικτύων και την εξεύρεση εναλλακτικών ενεργειακών πηγών και διαδρομών, η Κύπρος, πέραν από την πολιτική ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, συμμετέχει με γειτονικές χώρες σε τρία σημαντικά Έργα Κοινού Ενδιαφέροντος.

Το Έργο «CyprusGas2EU» στοχεύει στην άρση της ενεργειακής απομόνωσης της Κυπριακής Δημοκρατίας και την εισαγωγή του φυσικού αερίου στο ενεργειακό μείγμα της χώρας, με την έλευση του φυσικού αερίου να τοποθετείται περί το τέλος του 2021.

Το έργο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, υποδομές και μια πλωτή μονάδα για εισαγωγή, αποθήκευση και επαναεριοποίηση υδροποιημένου φυσικού αερίου. Το φυσικό αέριο θα διοχετεύεται αρχικά στον ηλεκτροπαραγωγό σταθμό στο Βασιλικό, ενώ σε μεταγενέστερο στάδιο θα διοχετευθεί και σε άλλους σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής με την απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας.

Προς επίτευξη της διασύνδεσης της Κύπρου με τα ευρωπαϊκά δίκτυα αερίου έχει τροχοδρομηθεί και το έργο «EastMed Pipeline». Πρόκειται για ένα υποθαλάσσιο

αγωγό μεταφοράς φυσικού αερίου που συνδέει το Ισραήλ με την Κύπρο και την Ελλάδα και που στοχεύει να συνδέσει την Ευρώπη με τις νέες ανακαλύψεις στην Ανατολική Μεσόγειο.

Ταυτόχρονα, προωθούμε την κατασκευή ενός ακόμα Έργου Κοινού Ενδιαφέροντος, του EuroAsia Interconnector. Πρόκειται για την ηλεκτρική διασύνδεση Ισραήλ, Κύπρου και Ελλάδας μέσω υποθαλάσσιου ηλεκτρικού καλωδίου. Σε πρώτο στάδιο, το έργο θα έχει χωρητικότητα 1000 μέγαβατ (MW) και η λειτουργία του τοποθετείται στις αρχές του 2024. Ουσιαστικά πρόκειται για μια διασυνδετήριο λεωφόρο ηλεκτρισμού που ενώνει την Ασία με την Ευρώπη.

Στο σημείο αυτό οφείλω να εκφράσω την πλήρη ικανοποίηση μου για την έμπρακτη στήριξη της ΕΕ στους ενεργειακούς σχεδιασμούς της Δημοκρατίας.

Συγκεκριμένα και μέχρι στιγμής, το έργο CyprusGas2EU έχει λάβει χρηματοδότηση ύψους 101 εκατομμυρίων ευρώ, ο αγωγός EastMed Pipeline έχει λάβει 36,4 εκατομμύρια ευρώ και η ηλεκτρική διασύνδεση Κύπρου, Κρήτης και Ισραήλ σχεδόν 15,8 εκατομμύρια ευρώ με προοπτική βέβαια χρηματοδότησης από ευρωπαϊκές τράπεζες επενδύσεων κλπ.

Όσον αφορά τον τελευταίο πυλώνα που άπτεται της περιφερειακής ενεργειακής συνεργασίας, οφείλω να επαναλάβω την κοινή πεποίθηση της πλειοψηφίας των χωρών της περιοχής πως η αξιόλογη ανακάλυψη σημαντικών αποθεμάτων υδρογονανθράκων στην Ανατολική Μεσόγειο, μπορεί και πρέπει να λειτουργήσει ως καταλύτης για την ευρύτερη συνεργασία σε περιφερειακό επίπεδο, συμβάλλοντας έτσι στην ασφάλεια, στη σταθερότητα και στην ευημερία της περιοχής.

Στο πλαίσιο αυτό, στην πάροδο των προσφάτων χρόνων, μέσω μίας στοχευμένης και πολυδιάστατης εξωτερικής πολιτικής, έχουμε εμπλακεί σε μια σειρά τριμερών συνεργασιών, που περιλαμβάνουν, όπως έχω ήδη αναφέρει, μεταξύ άλλων, και συνεργασία στον τομέα των υδρογονανθράκων, με την Ελλάδα, το Ισραήλ, την Αίγυπτο, την Ιορδανία, τον Λίβανο και την Ιταλία.

Απώτερος στόχος είναι η βέλτιστη αξιοποίηση των εν λόγω συνεργειών και η μεγιστοποίηση τόσο των οικονομικών όσο και των πολιτικών ωφελειών που προκύπτουν για την κάθε χώρα από την εκμετάλλευση του φυσικού αερίου της Ανατολικής Μεσογείου.

Σε αυτό το πλαίσιο, της περιφερειακής συνεργασίας, που προωθεί και έμπρακτα υποστηρίζει η Κύπρος, εντάσσεται επίσης και η ίδρυση μαζί με την Αίγυπτο, την Ελλάδα, το Ισραήλ, την Ιταλία, την Ιορδανία και την Παλαιστίνη, του Φόρουμ Αερίου της Ανατολικής Μεσογείου (Eastern Mediterranean Gas Forum).

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδω στο γεγονός ότι το εν λόγω Φόρουμ έχει εξασφαλίσει την πλήρη στήριξη τόσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, καθώς επί της ουσίας αποτελεί μια πλατφόρμα διαρθρωμένου διαλόγου

σε θέματα που άπτονται τεχνικής και εμπορικής συνεργασίας, μεταξύ χωρών που εισάγουν, εξάγουν ή απλά αποτελούν διακομιστές φυσικού αερίου.

Επιθυμώ να επαναλάβω για ακόμη μια φορά ότι το διευρυμένο αυτό δίκτυο συνεργασιών ούτε αποκλείει ούτε στρέφεται ενάντια οποιασδήποτε τρίτης χώρας.

Τουναντίον, θεσμοθετεί τη συνεργασία και τον διάλογο και ενισχύει την κοινή επιδίωξη για ειρήνη, ασφάλεια και σταθερότητα στην ιδιαίτερα ευάλωτη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου.

Την ίδια στιγμή, η εν λόγω συνεργασία βασίζεται στον πλήρη σεβασμό του διεθνούς δικαίου και ειδικότερα της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας. Για όσες των χωρών σέβονται αυτό το δίκαιο, το διεθνές δίκαιο, τη διεθνή Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας έχουν και λόγο, αλλά και ρόλο να διαδραματίσουν. Για αυτό και είναι μια εκ των προαπαιτούμενων προϋποθέσεων προκειμένου η οποιαδήποτε χώρα να γίνει συνεργός σε αυτή την προσπάθεια επίτευξης σταθερότητας, επίτευξης μιας συνεργασίας για το καλό του συνόλου. Συνεπώς η Τουρκία δεν αποκλείεται αρκεί να εφαρμόζει το διεθνές δίκαιο όπως καταγράφεται είτε σε διεθνείς Συμβάσεις είτε στον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών που απαιτεί σεβασμό της κυριαρχίας των κρατών και όχι βεβαίως στο διεθνές δίκαιο όπως η ίδια αυθαίρετα το ερμηνεύει.

Δυστυχώς, είμαστε όλοι μάρτυρες των τελευταίων ενεργειών της Τουρκίας, που δεν συμβάλλουν προς τον στόχο αυτό. Και δεν αναφέρομαι μόνο στις έκνομες ενέργειες και παραβιάσεις εντός της κυπριακής ΑΟΖ, αλλά και στην πρόσφατη καταδικαστέα υπογραφή ενός αμφιβόλου νομιμότητας μνημονίου συναντίληψης μεταξύ της Τουρκίας και της Λιβύης, σε μία απόπειρα οριοθέτησης των θαλάσσιων ζωνών των δύο χωρών με βάση το τουρκικό διεθνές δίκαιο.

Μια έκδηλα παράνομη ενέργεια η οποία παραγνωρίζει τα νόμιμα δικαιώματα παράκτιων κρατών, και πάλι σε πλήρη αντίθεση με το δίκαιο της θάλασσας και το εθιμικό δίκαιο για τα δικαιώματα των νησιών σε ΑΟΖ και υφαλοκρηπίδα.

Τούτων λεχθέντων, θα ήθελα να επαναλάβω για ακόμη μια φορά με τον πλέον ξεκάθαρο τρόπο πως ως Κυπριακή Δημοκρατία είμαστε αποφασισμένοι να συνεχίσουμε απρόσκοπτα με τους ενεργειακούς μας σχεδιασμούς και να αξιοποιήσουμε τα αποθέματα του φυσικού αερίου που ανακαλύφθηκαν. Αποθέματα που δεν αποτελούν παρά πηγή περιφερειακής συνεργασίας, ανάπτυξης και ευημερίας.

Ως κυρίαρχο και ανεξάρτητο κράτος, θα παραμείνουμε προσηλωμένοι στην ενάσκηση των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων τιμώντας τις συμβατικές μας υποχρεώσεις είτε προς κράτη είτε προς εταιρείες κολοσσούς, προχωρώντας στην υλοποίηση των ιδιαίτερα σημαντικών συμφωνιών που η Κυπριακή Δημοκρατία έχει συνάψει.

Την ίδια στιγμή, λαμβάνοντας υπόψη πως ο εν λόγω σχεδιασμός βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην περιφερειακή συνεργασία και στη διατήρηση και ενίσχυση των στενών σχέσεων με τους γείτονές μας, θα συνεχίσουμε με τις πρωτοβουλίες αναβάθμισης των ενεργειακών μας συμπράξεων με τις χώρες της Ανατολικής Μεσογείου και της Ευρώπης.

Συμπράξεις, για τις οποίες φανταστείτε πόσο ευάλωτη θα ήταν η Κυπριακή Δημοκρατία ή τα κυριαρχικά της δικαιώματα αν δεν υπήρχαν. Κάποιοι συγχέουν τις τριμερείς συνεργασίες με τις τριμερείς ενδεχόμενα στρατιωτικές συνεργασίες. Είναι συνεργασίες ενεργειακές και όχι στρατιωτικές. Αλλά πόσο έχουν συμβάλει. Φανταστείτε αν δεν οριοθετούντο οι θαλάσσιες περιοχές μεταξύ Κύπρου – Αιγύπτου, Κύπρου – Ισραήλ, Κύπρου – Λιβάνου με βάση το διεθνές δίκαιο και τη Σύμβαση του Δικαίου της Θάλασσας, σε ποια μοίρα θα ήταν σήμερα η Κυπριακή Δημοκρατία.

Είναι αυτό που παράνομα αποπειράται να πράξει η Τουρκία προκειμένου να δημιουργήσει τετελεσμένα μέσα από το πρόσφατα υπογραφέν μνημόνιο συναντίληψης με τη Λιβύη και που είναι παράνομο, δεν εδράζεται στο διεθνές δίκαιο, αλλά που θα έθετε εν αμφιβόλω τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κυπριακής Δημοκρατίας αν μέσα από αυτές τις τριμερείς συνεργασίες δεν γινόταν κατορθωτό να πετύχουμε τον καθορισμό των ζωνών μεταξύ των γειτονικών κρατών.

Καταλήγοντας, θα ήθελα θερμά να συγχαρώ το Ινστιτούτο Ενέργειας Νοτιοανατολικής Ευρώπης (IENE) και την εταιρεία Επικοινωνίας, Εκδόσεων, Διαφημίσεων και Συνεδρίων Financial Media Way για τη διοργάνωση του 7^{ου} Ενεργειακού Συμποσίου, το οποίο έχει πλέον καταστεί θεσμός, και να ευχηθώ κάθε επιτυχία στις εργασίες σας. Να είστε βέβαιοι ότι θα γίνω κοινωνός των Συμπερασμάτων του Συμποσίου.